

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ВІДДІЛ ПРЕССЛУЖБИ, АДМІНІСТРУВАННЯ СУБСАЙТУ ТА КОМУНІКАЦІЙ
З ГРОМАДСЬКІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЙНО-РОЗПОРЯДЧОГО УПРАВЛІННЯ
вул. Хрещатик, 235, м. Черкаси, 18002, тел. (0472) 33-91-34, e-mail: ck.zmi@tax.gov.ua

**Обставини, що звільняють та/або пом'якшують фінансову
відповідальність особи**

Головне управління ДПС у Черкаській області інформує, що з 01.01.2021 законодавцем введено новий інститут, що надає право контролюючим органам звільнити від відповідальності платника податків або застосувати санкцію у розмірі меншому ніж передбачений нормою статті за наявності окремо визначених обставин. Такі положення надають можливість контролюючим органам при розрахунку штрафних санкцій за результатами розгляду заперечень до акта перевірки платника податків чи у процедурі адміністративного оскарження можливість враховувати наявність /відсутність об'єктивних обставин у платника податків, що зумовили вчинення ним правопорушення та/або наявність вини останнього.

Крім того, такі норми є нормами постійної дії (до тимчасових (одноразових) норм можна віднести положення п.п. 42-43 підрозділу 10 розділу XX Кодексу, внесені Законом України від 13.07.2017 №2143-VIII «Про внесення змін до підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо незастосування штрафних санкцій за несвоєчасну реєстрацію податкових та акцизних накладних внаслідок несанкціонованого втручання в роботу комп'ютерних мереж платників податків»).

Тобто, незважаючи на те, що особа вчинила податкове правопорушення та наявності всіх необхідних елементів для притягнення її до відповідальності, законодавець передбачив можливість, звільнення цієї особи від відповідальності або пом'якшення її відповідальності.

Так, положення п. 112.8 ст. 112 Кодексу, обставинами, що звільняють від фінансової відповідальності за вчинення податкових правопорушень та порушення іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, визначають наступні:

- вплив строків давності застосування штрафів за вчинення податкового правопорушення (ст. 102 «Строки давності та їх застосування» Кодексу);
- вчинення діяння (дії або бездіяльності) особою, яка діяла у відповідності до індивідуальної податкової консультації, наданої такому платнику податків у паперовій або електронній формі, за умови, що така консультація зареєстрована в єдиному реєстрі індивідуальних податкових консультацій, або до узагальнюючої податкової консультації та/або до висновку об'єднаної палати, Великої Палати Верховного Суду щодо застосування норми права, від якого в подальшому було відступлено (приписи щодо індивідуальних податкових консультацій аналогічні нормі п. 53.1 ст. 52 Кодексу, яка втрачає чинність з 01.01.2021);

- вчинення діяння (дії або бездіяльності) особою, яка діяла у відповідності до правових висновків Верховного Суду, викладених у рішенні за результатами розгляду зразкової справи, які в подальшому було змінено за наслідками перегляду Великою Палатою Верховного Суду;

- вчинення діяння (дії або бездіяльності) внаслідок незаконних рішень, дій або бездіяльності контролюючих органів;

- вчинення діяння (дії або бездіяльності) з вини банку, органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, установи - учасника платіжної системи, еквайринга (щодо податкових правопорушень, передбачених статтями 124 і 1251 цього Кодексу);

- вчинення діяння (дії або бездіяльності) з вини оператора поштового зв'язку, інформація про якого міститься в Єдиному державному реєстрі операторів поштового зв'язку, за умови виконання обов'язку, визначеного абзацом другим пункту 49.6 статті 49 цього Кодексу;

Абзац другий п. 49.6 ст. 49 Кодексу містить умову відповідно до якої платник податків протягом п'яти робочих днів з дня отримання повідомлення про втрату або зіпсуття поштового відправлення зобов'язаний надіслати поштою або надати особисто (за його вибором) контролюючому органу другий примірник податкової декларації разом з копією повідомлення про втрату або зіпсуття поштового відправлення.

- вчинення діяння (дії або бездіяльності) внаслідок виявлення в роботі електронного кабінету технічної та/або методологічної помилки чи технічного збою в роботі електронного кабінету і визнання такої помилки/збою технічним адміністратором та/або методологом електронного кабінету або згідно з повідомленням на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, або підтвердження її/його існування рішенням суду, якщо порушення були зумовлені виключно технічною та/або методологічною помилкою чи технічним збоєм у роботі електронного кабінету.

Ненарахування штрафів та/або пені за порушення, що були зумовлені виключно технічною та/або методологічною помилкою чи технічним збоєм у роботі електронного кабінету, закріплюється (реалізується) у програмному забезпеченні, яке застосовується для автоматичного розрахунку штрафів та/або пені за порушення податкового законодавства;

- самостійне виправлення платником податків з дотриманням порядку, вимог та обмежень, передбачених статтею 50 цього Кодексу, помилок, що містяться у раніше поданих ним податкових деклараціях та розрахунках (уточнюючих податкових деклараціях та розрахунках), за умови сплати самостійно донарахованих податкових зобов'язань та штрафних (фінансових) санкцій (штрафів), передбачених пунктом 50.1 статті 50 цього Кодексу (щодо правопорушення, передбаченого пунктом 123.1 статті 123 цього Кодексу).

Невиконання платником податків вимог, передбачених абзацами третім - п'ятим пункту 50.1 статті 50 цього Кодексу, в частині самостійного нарахування та сплати штрафу, передбаченого цим пунктом, тягне за собою накладення штрафу відповідно до пункту 120.2 статті 120 цього Кодексу;

- вчинення діяння (дії або бездіяльності) внаслідок обставин непереборної сили (форс-мажору);

- вчинення діяння (дії або бездіяльності) особою, яка діяла відповідно до консультації з питань практичного застосування окремих норм законодавства України з питань митної справи, наданої в письмовій або електронній формі, а також до узагальнюючої консультації, зокрема на підставі того, що у подальшому такі консультації були змінені або скасовані;

- вчинення діяння (дії або бездіяльності) особою, яка діяла відповідно до наданого попереднього рішення митного органу про застосування окремих положень законодавства України з питань митної справи, у тому числі в разі, якщо таке рішення в подальшому було відкликано з причин, встановлених пунктами 2, 3 частини сьомої статті 23 Митного кодексу України;

- інші випадки звільнення від фінансової відповідальності, передбачені цим Кодексом або Митним кодексом України.

Платник податків, відповідно до п.п. 17.1.16 п.17.1 ст. 17 Кодексу, має право надавати за власною ініціативою письмові пояснення та/або документи щодо обставин, які підтверджують відсутність його вини у вчиненому податковому правопорушенні, в порядку, встановленому Кодексом.

Обставинами, що пом'якшують відповідальність особи за вчинення правопорушення, у відповідності до ст. 112.1 Кодексу, є:

- вчинення діяння під впливом погрози, примусу або через матеріальну, службову чи іншу залежність;

- вчинення діяння при збігу тяжких особистих чи сімейних обставин;

- самостійне повідомлення платником податків про вчинене ним правопорушення (крім складів правопорушень, передбачених статтями 123 та 125.1 цього Кодексу).

Контролюючий орган може визнати обставинами, що пом'якшують відповідальність особи, також і інші обставини, не передбачені ст. 112.1 Кодексу.

У разі наявності хоча б однієї обставини, що пом'якшує відповідальність, відповідно до п. 113.6 ст. 113 Кодексу, розмір штрафу становить 50 відсотків від розміру, встановленого відповідною статтею Кодексу.